

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาร่องและเครือข่ายการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม
3. ลักษณะของเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3,539 คน (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2545)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sampling size) จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การคำนวณขนาดของ เกรซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 821 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งขนาดของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์นักเรียนที่กรมสามัญศึกษากำหนด ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน	1 – 499 คน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง	จำนวน	500 – 1,499 คน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน	1,500 – 2,499 คน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน	2,500 คนขึ้นไป

ได้โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาร่อง และเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 15 โรงเรียน ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนมัศึกษานาร่อง และเครือข่ายใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขนาด	ชื่อโรงเรียน	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	
ใหญ่พิเศษ	เบญจมาชุกทิส	เบญจมาชุกทิส	
	กัลยาณีศรีธรรมราช	กัลยาณีศรีธรรมราช	
	ทุ่งสง	ทุ่งสง	
	สตรีทุ่งสง	สตรีทุ่งสง	
	ใหญ่	ฉวางรัชดาภิเษก	ฉวางรัชดาภิเษก
		ชะอวด	ชะอวด
		เชียรใหญ่	เชียรใหญ่
กลาง	ปากพนัง	ปากพนัง	
	พรหมคีรีพิทยาคม	พรหมคีรีพิทยาคม	
	สิชลคุณาธารวิทยา	สิชลคุณาธารวิทยา	
	ทุ่งใหญ่วิทยาคม	ทุ่งใหญ่วิทยาคม	
	พระพรหมพิทยานุสรณ์	พระพรหมพิทยานุสรณ์	
	สามตำบลวิทยาประชาสรรค์	สามตำบลวิทยาประชาสรรค์	
	ทรายขาววิทยา	ทรายขาววิทยา	
คงคาประชารักษ์	คงคาประชารักษ์		

ขั้นที่ 3 กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนใช้วิธี

การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีจับสลากได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดโรงเรียน
ข้อมูลแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วน

ขนาด	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน	
ใหญ่พิเศษ	เบญจมาภุทศ	573	101	
	กัลยาณีศรีธรรมราช	509	89	
	ทุ่งสง	382	67	
	สตรีทุ่งสง	355	63	
	รวม	1,819	320	
	ใหญ่	ฉวางรัชดาภิเษก	218	50
		ชะอวด	222	51
เชียรใหญ่		154	35	
ปากพนัง		225	52	
พรหมคีรีพิทยาคม		238	55	
ศิษลคุณาธารวิทยา		193	44	
รวม		1,250	287	
กลาง	ทุ่งใหญ่พิทยาคม	163	74	
	พระพรหมพิทยานุสรณ์	62	28	
	สามตำบลวิทยาประชาสรรค์	82	38	
	ทรายขาววิทยา	84	38	
	คงคาประชารักษ์	79	36	
	รวม	470	214	
รวมทั้งสิ้น		3,539	821	

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และเอกสารงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ศีลธรรม
2. สร้างแบบสอบถาม ความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. นำแบบสอบถามที่สร้าง เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข มาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของข้อความจากผู้เชี่ยวชาญ คือ
 - 4.1 นายมนัส สุขสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ 9 ระดับ 9 กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
 - 4.2 นายสมบุญ ชดช้อย ผู้ช่วยผู้อำนวยการระดับ 8 วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
 - 4.3 นางรัตยานภิส พลละศึก พยาบาลวิชาชีพ 8 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช
 - 4.4 นางยุพดี จันทรา อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
5. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปรับแก้ให้ถูกต้อง
6. ผู้วิจัยปรับแก้แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach Method) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95
7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ข้อประกอบด้วย เพศ นับถือศาสนา เกรดเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สถานที่ตั้งบ้านเรือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคาดหวังต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทั้งหมด 49 ข้อ คะแนนเต็ม 245 คะแนน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีทั้งหมด 7 ข้อ คะแนนเต็ม 35 คะแนน
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีทั้งหมด 17 ข้อ คะแนนเต็ม 85 คะแนน
3. ด้านพฤติกรรมของครูผู้สอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีทั้งหมด 12 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน
4. ด้านการนำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันมีทั้งหมด 13 ข้อ คะแนนเต็ม 65 คะแนน

ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ มีความคาดหวังมากที่สุด มีความคาดหวังมาก มีความคาดหวังปานกลาง มีความคาดหวังน้อย มีความคาดหวังน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำวิธีการประเมินค่าคำตอบโดยใช้ Likerts Scale ซึ่งกำหนดคะแนนในการตอบคำถามดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ 2537 : 160-161)

ข้อความ	คะแนน
คาดหวังมากที่สุด	5
คาดหวังมาก	4
คาดหวังปานกลาง	3
คาดหวังน้อย	2
คาดหวังน้อยที่สุด	1

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบว่าคุณสมบัติที่ตอบแบบสอบถามในตอนที 2 มีความคาดหวังต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาอยู่ในระดับใดนั้น ใช้การคำนวณแบ่งช่วงระดับความคาดหวังในแต่ละระดับโดยใช้เกณฑ์การตัดสินของเบสท์ (Best 1977 : 174) ดังนี้

คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด
จำนวนระดับ

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงกำหนดระดับความคาดหวังต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.6668 – 5.0000	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.3334 – 3.6667	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.0000 – 2.3333	ระดับน้อย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ไปพบหัวหน้าหมวดวิชากลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม ให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้ว ไว้ที่หมวดวิชากลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตาม วัน เวลา ที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์และคำนวณหาค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for the Social Sciences/ for Window) โดยมีขั้นตอนดังนี้
2. ข้อมูลจากคำถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ

2.1 ข้อมูลจากคำถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อสาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน และด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน นาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราชต่อสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา การดั่งบ้านเรือนในเขตเมืองกับเขตชนบท โดยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนขนาดของกลุ่มโรงเรียน การนับถือศาสนา ระดับผลการเรียน เฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สูตรค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. สูตร ค่าเฉลี่ยเลขคณิต \bar{X} (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนน
N	แทน	จำนวนคำตอบทั้งหมด
f	แทน	จำนวนความถี่
x	แทน	ค่านำหนักคำตอบคิดเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคุณความถี่

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร (ล้วน สายยศ และ

อังกฤษ สายยศ 2531 : 64)

จากสูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทนคะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$N-1$	แทนจำนวนตัวแปรอิสระ

4. สูตร หาค่าที (t-test) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังกฤษ สายยศ 2531 : 86)

จากสูตร
$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทนค่าสถิติทดสอบ
	\bar{X}_1	เป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	เป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	เป็นคะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	S_2^2	เป็นคะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	n_1	เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

5. ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้ F - test ใช้สูตร (ล้วน สายยศ

และ อังคณา สายยศ 2531 : 18)

จากสูตร
$$F = \frac{MSb}{MSW}$$

เมื่อ	F	แทนค่าการแจกแจงของ F-Distribution
	MSb	แทนความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MSW	แทนความแปรปรวนภายในกลุ่ม

สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531 : 171)

จากสูตร
$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	คือค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	คือจำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	คือคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	คือคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ